

Jubilanti so med nami

V soboto, 23. aprila je bilo v jedilnici Alpine spet živahno. Kot je navada, so se spet zbrali jublanti, ki so, ali bodo letos dopolnili 20 oz. 30 let delovne dobe.

40 delavcev letos proslavlja 20 let odkar so pričeli z delom, 30-letnikov pa je letos 27.

Slavljenice so sprejele lepo pogrnjene mize in vse je obetalo, da bo še prijetno. Izkazalo se je, da domneve niso bile iz trte izvite. Toda najprej je bil na vrsti »uradni« del srečanja.

Stane Čar, predsednik konf. OOZS Alpine je pozdravil vse

navzoče in jim zaželel še naprej veliko uspehov.

Besedo je prevzel glavni direktor DO Tomaž Košir, ki je ocenil vlogo delavcev, ki so v večini v tovarni 30 oz. 20 let. Nanizal je tudi nekaj težav, v katerih smo se trenutno znašli in, ki so povečini odraz zunanjih pogojev poslovanja. Alpini je doslej vedno uspelo, da je prebrodila težave in upamo, da bo ob ustvarjalnem sodelovanju vseh delavcev to uspelo tudi tokrat, čeprav so gospodarske razmere res težke.

Po tem uvodu so predsednik IO konf. OOZS, predsednica

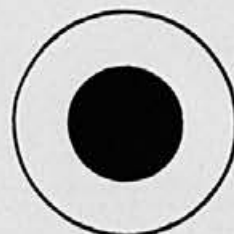
delavskega sveta DO in glavni direktor podelili jubilejne nagrade in jim zaželeli veliko uspehov še naprej.

Naša Brigita je pridno ovekovčila slovesnost na film...

Potem je sledila še skupinska fotografija in že je bil na vrsti veselejši del. Kot navadno, se je kar zavleklo.

Zanesljivo je jublantom ostalo marsikaj v spominu. Če drugega ne, spoznali so, da je njihovo delo cenjeno in da vsi skupaj pričakujemo, da bomo s skupnimi močmi še naprej uspešno poslovali.

N. P.

RAZMERE PRI UVOZU MATERIALOV

O težavah pri uvozu materialov je dnevno v časopisih in po televiziji toliko povedanega, da tega skoraj ni treba še enkrat pisati. Ker pa vsak delavec Alpine ve, koliko izvažamo, posebno na konvertibilno področje, bi vsak pomislil, in vsakdo misli, da tako velik izvoznik verjetno nima težav, bi rada nanizala naše probleme pri uvozu.

Ceprav smo sedaj že sredi drugega četrletja, še vedno ni jasno, s kolikšnim odstotkom našega priliva bomo lahko razpolagali. Niso nam še dodeljena režimska sredstva in še vedno koristimo avanse (vplačila vnaprej). Zaradi vsega tega lahko naročamo repromateriale le za sproti, kar je najbolj nujno, da se ne bi ustavila proizvodnja in še ta bi se, če se ne bi posluževali raznih drugih načinov uvoza. Uvažamo preko maloobmejneg prometa, koristimo terminski nakup deviz, poslužujemo se vezave uvoz zaradi izvoza, kooperacijskih poslov in začasnega uvoza. Prav zaradi vsega tega smo lahko v prvem četrletju izdelali 491.455 parov obutve, za kar smo uvozili za 47.593.000 din raznega reprodukcijskega materiala.

Ob vsem tem pa je še ena težava, to je odstop deviz domačim dobaviteljem materiala, ki zahtevajo kar precejšen odstotek deviz za svoj material.

Anica COKAN

Jubilanti s 30 let delovne dobe

DSSS

1. Alfonz Zajec, 2496
2. Anton Žakelj, 1243

TOZD Proizvodnja

1. Bernard Boško, 1486
2. Franja Čelik, 1721
3. Amalija Eržen, 1373
4. Martina Filipič, 1915
5. Danica Gluhododov, 2160

6. Vida Gregorač, 2102
7. Alojz Karner, 1580
8. Milena Kepec, 2094
9. Franc Kogovšek, 1830
10. Alojz Kunc, 2817
11. Janez Lazar, 1285
12. Franc Mur, 1405
13. Gabrijela Oman, 2995
14. ZDravko Pišljar, 1404
15. Leopolda Podobnik, 1517
16. Viljem Prosen, 1218

17. Cveto Trček, 1407
18. Franciška Trček, 1663
19. Jože Trček, 1483
20. Silvester Trček, 1282
21. Ivan Uršič, 1409
22. Jože Verbič, 1756
23. Anton Žibert, 2011

TOZD Prodaja

1. Jakov Jerkov, 9075
2. Muhamed Šarič, 9182

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Jubilantom sta spregovorila predsednik konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov Alpine Stane Čar in glavni direktor Tomaž Košir.

DSSS

1. Mira Mur, 2252
2. Stanislav Kenda, 2527

TOZD Proizvodnja

1. Matilda Bizovičar, 2217
2. Jože Bogataj, 2825
3. Nada Bogataj, 2268
4. Urška Bogataj, 2221
5. Zvonimira-Evlalija Broder, 2397
6. Berta Čadež, 2257
7. Dominik Filipič, 3915
8. Marija Filipič, 3691
9. Marija Filipič, 2220
10. Bronislava Gantar, 2183
11. Jože Jereb, 2989
12. Ernesta Kobal, 3106
13. Viljem Kogovšek, 2474
14. Rajko Kosmač, 2219
15. Marija Kunc, 2245
16. Staša Levec, 2176
17. Janez Logar, 2529
18. Marija Logar, 2279
19. Ernest Mlakar, 2348
20. Matilda Mlinar, 4188
21. Frančiška Novak, 2270
22. Jože Novak, 2158
23. Ljudmila Novak, 2243
24. Matilda Oblak, 2378
25. Vida Oblak, 2246
26. Martina Peternej, 2308
27. Jakob-Rado Podobnik, 2353
28. Stanislava Podobnik, 2286
29. Franc Poljanšek, 2528
30. Jelka Slabe, 3279
31. Andrej Stanovnik, 2530
32. Jernej Stanovnik, 2726
33. Jože Stucin, 3867
34. Dominik Šubic, 3254
35. Jakob Vehar, 2457

Jubilanti z 20 let delovne dobe

TOZD Prodaja

1. Martin Belentin, Domžale
2. Stanko Knežević, Rijeka
3. Ivan Pevec, Kranj

Nagrajevanje res po delu

Za področje nagrajevanja bi trenutno ne mogli trditi, da se ne dogaja nič novega. Več stvari je bilo predlaganih, nekatere smo pravkar sprejemali na referendumu, druge pa bomo obravnavali in sprejemali na delavskih svetih.

Naj začnem s spremembami samoupravnih splošnih aktov. Poleg dopolnitev nekaterih členov, v želji, da bi se prilagodili potrebam, bi kot glavne spremembe samoupravnih splošnih aktov omenil dopolnitve in izboljšave sistema delitve sredstev za osebne dohodke; kvalitetnejšega dela delavcev v neposredni proizvodnji, kontrolor-

jev, modelirjev, šoferjev, skladiščnikov, orodjarjev in tudi vodilnih delavcev. Na tem področju bomo še nadaljevali z uvajanjem čim večjega števila takih meril, ki bi vzpodbujali slehernega našega delavca k boljšemu delu.

Mnoge je najbolj vznemirila novica, da se pripravlja predlog zaostrovanja norm in povečanje urnih postavk. Po predlogu naj bi s tem zmanjšali razlike med izdelovalnicami zgornjih in spodnjih delov, ki je po podatkih za prve tri mesece letošnjega leta že presegla 20 %. Ta razlika je vzbujala burne razprave že dalj časa. Predlaga se zaostrovanje norm v izdelovalnicah spodnjih delov v povprečju za

16 %, pri zgornjih delih pa v povprečju za 8 %, kar ob 20 % povečanju urnih postavk pomeni, da se v montažah zaostrovanje norm nadomesti s povečanjem urnih postavk, da zgornji deli pridobijo 10 % in da je pozitiven učinek tudi pri OD režijskih delavcev in sicer za 6 %. Vse to velja za redno delo ob upoštevanju podatkov o presekih za prvo tromesečje letošnjega leta.

Predlog bodo obravnavali delegati na sejah delavskih svetov do konca tega meseca in poleg tega sklepali še o spremembi koeficienta uspešnosti delovne organizacije. Rezultati prvih treh mesecev in predvidevanja za nadaljnje

tri mesece so pokazali, da obstajajo možnosti za povečanje OD za 10 %, zato bodo delavskim svetom posredovani predlogi o spremembi koeficienta z 1.00 na 1.10.

Na koncu naj omenim še izjemno veliko število pritožb na analitično oceno, ki so v zadnjem času prispele v naš sektor. Tudi tu, čeprav to ni novost s področja nagrajevanja, je dela veliko, kajti smo pač taki; svoje delo najbolje poznamo in ga tudi najbolj cenimo. Ker pa nas je veliko in ker so naši interesi in želje različni, je pač potrebno iskati najboljše rešitve, s katerimi pa nikoli ne bodo vsi zadovoljni.

Boris MARKELJ

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Močni strukturni premiki

V prvih treh mesecih je bilo izdelano 491.455 parov obutve. To je 18 % več kot v istem obdobju lani. Vrednost proizvodnje znaša 403.743.000. — din in je za 28 % večja od vrednosti v lanskem I. tromesečju.

Izdelali smo četrtno planiranega obsega proizvodnje za leto 1983, vrednostno pa smo realizirali 21 % letnega plana. Četrtni plan fizične proizvodnje je bil dosežen 94 %, vrednostni pa 81 %. Struktura proizvodnje je bila dokaj spremenjena, saj smo izdelali največ sandalov — 146.000 parov, trim obutve 82.000 parov, tekaških 68.000 in smučarske 53.000 parov.

V I. tromesečju je bilo na zaposlenega v TOZD Proizvodnja izdelano 6,04 parov obutve, kar je 16 % več kot lani v istem obdobju. Precej je na to povečanje vplivala tudi struktura proizvodnje.

Povprečni preseg norm je bil 26,1 %. Ta preseg je povsem enak kot v lanskem tromesečju in v nekoliko manjši kot je bil v letu 1982.

V tem četrtnem letu zopet lahko ugotavljamo napredek v izkoriščenosti delovnega časa. V strukturi skupnega delovnega fonda ur se še naprej večja delež opravljenih ur po učinku (že 54 % skupnega fonda, lanske tromesečje je bil ta odstotek 52,2, v letu 1982 pa 50,0), medtem ko je manj opravljenih ur po času in manj izostankov. Izostanki so za 4 % manjši kot lani v istem obdobju. Tokrat so boleznine do 30 dni nekoliko porasle, precej manjše pa so boleznine nad 30 dni s porodniškim dopustom ter ostali izostanki (izredni dopust, plačani in neplačani izostanki, študijski dopust, invalidsko skrajšan delovni čas ter ožne vaje). Izostanki so se v tem tromesečju zmanjšali tudi v TOZD Prodaja. Čakalne ure so porasle za 47 %.

Opravljenih je bilo 43 % več nadur kot lani v istem času, vrednostno je to 52 % več. Kar 44 % manj nadur je bilo v DSSS, medtem ko so se v TOZD Proizvodnja povečale za 76 %. Prav to povečanje nadur je precej pripomoglo k tolikšnemu povečanju proizvodnje na zaposlenega na delovni dan. Zelo ugoden je podatek o številu nadur v DSSS. Gotovo je na to pozitivno vplival tudi giblivi čas.

Preko MPM je bilo prodano 308.300 parov obutve v vrednosti 291,4 milij. din, preko angro prodaje 21.930 parov v vrednosti 29,1 milij. din, izvozili pa smo 146.119 parov obutve v vrednosti 129,3 milij. din. Skupna realizacija znaša

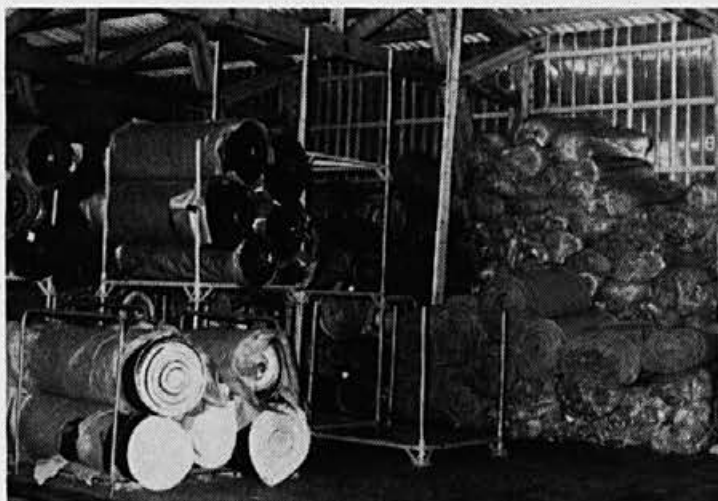
450,1 milij. din, kar je 34 % več kot lani.

V MPM je bila količinska prodaja večja za 22 %, vrednostna pa za 65 %. Količinsko je bil plan presežen za 18 %, vrednostno pa za 21 %. Koefficient obračanja zalog v MPM je bil 2,16 in je boljši kot lani. Grosistična prodaja je količinsko in vrednostno manjša kot v lanskem tromesečju. Izvoženo je bilo 4 % več kot lani, vrednostni izvoz pa je za 20 % večji.

Na zahodno tržišče je bilo izvoženo 89.119 parov obutve v vrednosti 551.783 \$, na vzhodno tržišče pa 57.000 parov v vrednosti 1.614.150 \$. Skupni izvoz znaša 2.165.933 \$.

Rezultate ocenjujemo pozitivno, tako pri prodaji v MPM, kakor tudi pri izvozu. Tudi trend gibanja zalog je zadovoljiv.

Ob koncu trimesečja so bile zaloge materiala za 100 % večje od zalog ob istem času lani. Povprečne zaloge so znašale 411,5 milij. din in so za 101 % višje od povprečnih zalog lanskega tromesečja.

Včasih so zaloge materialov upravičene

V MPM je bilo konec marca na zalogi 558.429 parov obutve, kar je za 5 % manj kot ob istem času lani.

Kako pa osebni dohodki?
Povprečni neto OD na zaposlenega za redno delo je znašal 13.611,78 din, kar je 12 % več kot lanske tromesečje. Ta neto OD je za 2 % manjši od povprečnega OD v lanskem letu.

Ob tem poslovanju smo ustvarili 942,5 milij. din celotnega dohodka, 234,5 milij. din dohodka in 165 milij. din čistega dohodka, pri čemer smo 45,6 milij. din namenili za poslovni sklad, za skupno porabo pa 13,3 milij.

Po poslovnem poročilu

N. P.

Obutvena industrija je dobro poslovala

Republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije je na svoji 5. seji, 20. aprila 1983 obravnaval med drugim tudi rezultate gospodarjenja v tekstilni in usnjarsko-predelovalni industriji v letu 1982. Oglejmo si nekaj podatkov za usnjarsko-predelovalno industrijo.

Razmere gospodarjenja za pretežni del OZD s področja gospodarstva že dolgo niso bile tako neugodne kot v letu 1982. To še posebej velja za drugo polovico leta, ko je bil uveljavljen takozvani »mali devizni zakon«, ko se je v skladu z določbami tega zakona znatno zmanjšala udeležba v deviznem prilivu. To pa je pomenilo bistveno zmanjšanje obsega

uvoza surovin in repromateriala ter izjemne težave pri oskrbi proizvodnje, tudi z domačimi surovinami in repromateriali, katerih dobave so bile pogojene z združevanjem deviznih sredstev.

Nemajhen vpliv na pogoje poslovanja je imel tudi sklep o določitvi najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve koncem meseca julija 1982. Ker pa ni bila uveljavljena popolna »zamrznitev cen«, so se na posameznih področjih gospodarstva zaostri la nesorazmerja med cenami surovin in končnih izdelkov. Takšna pereg nesorazmerja cen so bila še posebej prisotna v OZD usnjarsko predelovalne industrije.

Pomemben vpliv na razmere gospodarjenja v letu 1982 je imela tudi v oktobru izvedena devalvacija dinarja. Bistveno se je »podražil« uvoz, medtem ko izvoz, predvsem na konvertibilna tržišča, zaradi nesorazmerij med domačimi in svetovnimi cenami, še vedno ni postal dohodkovno zanimiv. Po anketi, ki jo je izvedel Zavod za tržne raziskave, okoli 37 % izvoza Slovenije na zahodna tržišča povzroča negativne finančne rezultate. Doseženo je bilo le 6 % (predhodni podatki) realno povečanje izvoza na konvertibilno

področje, namesto načrtovanih 13 %.

Na račun zmanjšanja uvoza (za 6 % manjši) pa je zadovoljiv odstotek kritja uvoza z izvozom na konvertibilno področje (88,2 %). V usnjarsko predelovalni industriji je bil odstotek kritja uvoza z izvozom na konvertibilno področje po podatkih OZD 183,3 %, medtem ko je bilo po podatkih Narodne banke Slovenije za VIII. enoto 152,5 % (niso upoštevane usluge).

Število zaposlenih se je v letu 1982 v TOZD usnjarsko-predelovalne industrije povečalo za 2,1 %, poprečno uporabljena poslovna sredstva so se povečala za 35,9 %, predvsem zaradi povečanja cen surovin in repromateriala v letu 1982. Celotni prihodek se je povečal za 36,8 %. Rast celotnega prihodka je višja kot v devetih mesecih, predvsem zaradi izjemnega obsega proizvodnje v mesecu decembru. Kljub temu povečanju pa se je v obeh panogah v letu 1982 v primerjavi z letom 1981, zmanjšal obseg rasti proizvodnje. Poleg tega so na dosežene finančne rezultate vplivale tudi cene. Dohodek se je gibal podobno kot celotni prihodek.

Čisti dohodek se je povečal za 34,3 %. Rast čistega dohoda (Nadaljevanje na 4. strani)

Vsak od teh je prispeval delček k prizadevanjem za novo prodajalno v Našicah.

V Našicah nova prodajalna

Našice so mesto z 18.000 prebivalci med Slovansko Požego in Osijekom. Z okolico vred je tu okoli 30.000 ljudi.

Prodajalna je na glavni ulici mesta, kjer je tudi največ pešcev, saj sta v bližini avtobusna in železniška postaja. V neposredni bližini je še več prodajaln obutve, prav tako v mestu, vendar računajo da bo prodajalna ustvarjala dober promet; že letos planirajo 8 milijonov, naslednje leto pa naj bi bilo seveda več, saj bodo, kot kaže, prodajali tudi smučarsko obutev, saj je v bližini mesta tudi smučišče.

Prodajalna meri skupno 95 kv. m, prodajnega prostora je 46 kv. m, ostalo je hodnik in prostorno skladišče, kar je tudi prednost. Za lokal smo morali odšteti 2,75 milijona din, adaptacija je stala 1 milij. din, oprema pa po predračunu 500.000.- din.

V vodstvu maloprodajne mreže so nam povedali, da so prodajalno izredno kvalitetno obnovili delavci gradbenega podjetja iz Našic, prav tako so

se izkazali delavci naše skupine za adaptacije, ki so v enem mesecu zelo lepo in funkcionalno opremili prodajalno. Tudi poslovodkinja in prodajalka sta zadovoljni s prodajalno in upata na dober poslovni uspeh.

Ob sami otvoritvi ni bilo posebnih težav, saj so nam pomagali tudi drugi poslovodje, na primer iz Osijeka, izvajalci del in inšpekcijske službe pa so pravočasno uredili vse potrebno.

Iz »centrale« so bili na otvoritvi vodja MPM Ivan Capuder, ki je prodajalno tudi odprl, vodja rajona Miha Govekar in Jože Poljanšek, referent za investicije, med gosti pa so bili izvajalci, inšpektorji in poslovodje, zlasti sosednjih prodajaln in prodajaln naše »konkurence« v mestu.

Zanimanje za našo prodajalno je bilo veliko, med drugim je posebno oddajo pripravila lokalna radijska postaja Našice. O štartu torej vse najboljše; upamo, da bo tudi naprej tako. N. P.

OBUTVENA INDUSTRIJA JE DOBRO POSLOVALA

(Nadaljevanje s 3. strani)

hodka je manjša od rasti dohodka, predvsem zaradi velikega porasta obveznosti iz dohodka.

Za osebne dohodke je bilo razporejeno v letu 1982 za 32,7 % več sredstev kot v letu 1981. Akumulacija iz čistega dohodka se je povečala za 38,7 %, najbolj se je povečala v OZD usnjarske industrije predvsem zaradi zamrznjenih cen finalnih proizvodov, medtem ko so se cene usnju in ostalim repromaterialom, ki jih proizvajajo neusnjarske TOZD usnjarske industrije, povečale.

Razporejena sredstva za OD so bila v skladu z določili resolucije za leto 1982, kljub temu pa je 5 prekoračiteljev (prekoračitev od 4,9 % do 10,3 %).

Poprečno izplačani mesečni neto osebni dohodki so manjši kot v gospodarstvu in večji kot v industriji Slovenije. Izvoz na konvertibilno področje se je povečal za 52,2 %.

Rezultati poslovanja OZD usnjarsko predelovalne industrije Slovenije so bili v letu 1982 dobri, kljub težkim pogojem gospodarjenja celo boljši od povprečja industrije oziroma gospodarstva Slovenije. Marinka TUŠEK

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Dogovorjeno tudi udejanjamo

Na začetku leta smo vam poročali o našem planu in gotovo se je kdo ob njem nasmehnil, češ, da je zastavljen preveč optimistično. Toda, ko smo se pogovarjali o delu, smo mislili zares in prvi rezultati so že tu. Organizirali smo pletilski in šiviljski tečaj, javno radijsko oddajo Kar znaš, to veljaš, ki je bila po mnenju mnogih gledalcev, pa tudi predstavnikov RTV Ljubljana, dobro pripravljena, vrhunec našega uspeha pa je prav gotovo uprizoritev dramskega dela Ne pošiljaj mi rož, s premiero 16. aprila v kinodvorani v Zireh. Zbralo se je mnogo ljudi, ki so po končani predstavi navdušeno zaploskali.

Ideja, da bi pripravili igrsko delo, se je rodila nenadoma, in ker je z izjemo Črne komedije v kraju na tem področju vladalo že večletno zatišje, smo se odločili, da nekaj prispevamo tudi na tem področju. Začeli smo zbirati igralce; ob tem pa smo prebrali veliko iger, da smo se lahko odločili. Ker nam je primanjkovalo igralcev, smo pobrskali po spominu in poskušali še nekaj takih, ki naj bi ustrezali vsebini igre. Tako se je zbrala skupina dvanajstih igralcev, mladincev OO ZSMS Alpina, ki so takoj pričeli z delom. Skupaj z režiserjem Dragom Grošljem so skoraj vsak večer vadili, najprej le branje, nato pa so se preselili na oder. Tudi doma so žrtvovali mnogo prostega časa, ko so sedeli ob partiturah in se učili besedila. Težave so bile tudi v tem, ker nekaj igralcev dela na izmenskem delu in so zato vadili le vsak drugi teden. Toda zavedali smo se, da se moramo dobro pripraviti, da bo vsak pokazal kar največ zmora. V mesecu in pol trdega dela, smo bolj ali manj uspešno prebrdili vse težave. Edino plačilo za trud je bil vsem skupaj navdušen po zdrav v dvorani in vesele urice, ki smo jih preživeli skupaj ob zahtevnem delu.

Po predstavi je bilo seveda veliko pohval, tako pozitivnih kot tudi kakšna negativna, toda vse smo sprejeli z veseljem in potrudili se bomo, da bomo drugič delali še manj napak.

Seveda pa je treba razumeti, da so vsi igralci, razen dveh, ki sta se že poskusila na odrskih deskah, novinci brez izkušenj. Toda prizadevnost in nekoliko bolj izkušena roka režiserja nas je vodila, da smo zaigrali.

Ob tem naj vam zaupam, da so nas povabili tudi na srečanje »Naša beseda 83«.

K uspehu je pripomogla tudi domiselna scena, za katero se je trudil in jo ustvarjal Franc Jereb. Prav tu pa nam je mnogo priskočila na pomoč tudi Alpina, saj smo dobili večino materiala, pa tudi nekaj že izdelanih sten, kar nam je delo zelo olajšalo. Osnovna šola nam je posodila nekaj rož, s katerimi smo popestrili sceno. Tudi DPD Svoboda nam je bila naklonjena in domenili smo se, da bomo nekaj stroškov poravnali s prostovoljnim delom. Radio Ziri nam je omogočil snemanje fantazijskih slik, ki so po mnenju mnogih prav tako prispevale svoj delež h kakovosti. Ob tem smo spoznali, da je mogoče z lepo besedo in skupnimi močmi storiti marsikaj. Seveda pa mora biti pri tem tudi veliko dobre volje, ki nam v tem primeru ni manjkala.

Prva tovrstna predstava je torej za nami. Upamo, da bomo s to igro jeseni gostovali še po drugih krajih, do tedaj pa nas čaka še mnogo dela. Prva resnejša naloga, ki jo bomo skupaj z mladinci v kraju opravili, je sprejem zvezne štafete, ki bo šla na naš predlog tudi skozi Ziri, kar bo eden izmed prispevkov ob praznovanju 40-letnice osvoboditve Žirov. Prizadevali si bomo tudi za organizacijo osnovne šole za odrasle v Zireh, za delavce, ki le-te niso dokončali. Upamo, da se bo prijavi dovolj kandidatov, da bi pouk lahko pričeli že jeseni. Seveda pa se bodo ob tem pojavile še druge naloge, ki jih bo potrebno opraviti.

Ce bo dovolj zanimanja mladih in tudi ostalih, se bo dalo napraviti še veliko.

Toda še vedno dela le peščica mladih. Vendar, kakor smo do sedaj pritegnili nekatero, upamo, da bomo sčasoma z vedno širšim delovanjem privabili še ostale mlade.

Upamo, da bomo z zavzetim delom pritegnili k delovanju čimveč Žirovcov.

Jožica KACIN

Kako ustvarjamo

Ni dovolj čevlje le izdelati in prodati

Številke so večini ljudi manj zanimive in privlačne. Toda nujno potrebno je, da vse naše ravnanje, delo, poslovne dogodke spremljamo. Zato sva se z Brigito tokrat odpravila v finančno službo, ki je del finančno računovodskega sektorja, da vam z besedo in fotografijo vsaj deloma odstrojno vpogled v vrtočlavi svet števk.

Najprej smo se pogovorili z vodjo finančne službe Anico Oblak, ki nam je v nekaj besedah opisala organiziranost finančne službe in osrednje težave, s katerimi se srečujejo.

V glavnem finančno službo sestavljajo tri glavna področja dela, to so obračun prometnega davka, saldakonti in blagajna.

Med večjimi težavami je treba omeniti vprašanje tekoče likvidnosti, probleme z menicami, najemanje kreditov z visokimi obrestmi in podobno.

Anica Oblak o svojem delu meni takole:

V finančni službi posluje seveda brez denarja, toda to ne pomeni nič manj težav. Za vsako izplačilo je treba imeti finančno kritje. Veliko posluje z menicami, ki imajo rok zapadlosti največ do 90 dni, tedaj pa je treba račun poravnati. To pogosto ni lahko, zato se poslužujemo tudi kreditov, na primer izvoznih kreditov za pripravo proizvodnje za izvoz, oz. izvoznih kreditov, ali pa na primer za osebne dohodke in drugih. Obresti so pri vseh zelo visoke od 22–30 %.

Upoštevati moramo tudi takomenovani DUR (dolžniško-upniško razmerje) 15 dni v tem roku moramo plačevati račune.

Sicer pa v moje delo sodi še več drugih opravil, kot je na primer sodelovanje z ostalimi službami, priprava dokumentacije, sodelovanje pri samoupravnem sporazumevanju in sklepanju pogodb, spremljanje deviznega poslovanja in deviznih prilivov in še niz drugih opravil v zvezi s finančnim poslovanjem. Skratka, vsi posli v zvezi z likvidnostjo, krediti, plačili, pri čemer moramo vedno in povsod upoštevati zunanje predpise.

Anica Oblak, vodja finančne službe

Majda Pivk se ukvarja z obračunom in evidenco prometnega davka: »Tudi moje delo na eni strani sloni na sodelovanju z ostalimi službami, poleg tega pa moram sproti spremljati vse spremembe na tem področju. Zlasti letos je teh sprememb izredno veliko. Delo je pestro, včasih tudi zanimivo, toda zahtevno, saj moram natančno poznati vse predpise s tega področja. Z ostalimi službami dobro sodelujem in s

skupnimi močmi rešimo marsikak problem.

Glede na zahtevnost je vprašanje, če je delo zadovoljivo vrednoteno, sicer pa moram biti zadovoljna... »

Vilka Poljanšek: vodi saldakonte za proizvodnjo in DSSS.

»Tu je največ dela ob koncu leta in oktobra, ko je treba usklajevati salde.

Pri tem sodelujem z dobavitelji pa tudi z uvozno službo. Moram reči, da je delo dovolj, toda čeprav to delam že 13 let, sem kar zadovoljna.«

Marjanca Jesenko, saldakonti kupcev:

»Delo, ki ga opravljam 7 let, se mi zdi zelo zanimivo. Največ sodelujem z izvozno službo. Vodim evidenco plačil, tako dinarskih kot deviznih. Izstavljam opomine našim kupcem, ki so lahko grozisti ali razni kooperanti. Omenila bi še kar dobro sodelovanje z računalniškim centrom. Le z osebnimi dohodki nisem posebno zadovoljna, posebno še, če se primerjamo z drugimi službami.«

Milena Bogataj

najkasneje v 90 dneh. To je seveda odvisno od pogodb, ki se jih je treba držati. Roki so sploh najostrejši prav v finančni službi. Poskrbeti je seveda treba za finančno kritje, torej, da lahko po preteku menice račun tudi plačamo.

Skratka, delo je dokaj zahtevno, pri tem pa OD niso kaj prida. Pe še nekaj me moti: z odločbami za določen čas nas kar naprej preganjajo in pri tem prav nič ne upoštevajo

Manica Dolinar in Marjanca Jesenko

Manica Dolinar, saldakonti TOZD Prodaja:

»Moje delo je spremljanje plačila za nabavljeno tujo obutev. Pri tem so zlasti težave pri reklamacijah, pri vrnjeni obutvi. Dobavitelji dobropise izstavljaajo, plačujejo pa ne vsi. Podobno velja za sodelovanje pri usklajevanju; z nekaterimi dobro sodelujemo, z drugimi ne.

Tudi meni je delo, ki ga opravljam že 20 let všeč, prav tako kot ostale sodelavke pa mislim, da ni dovolj cenjeno.«

Milena Bogataj, referentka za plačilne instrumente:

»Pri tem delu se ukvarjam z menicami. Danes brez menic sploh ne bi mogli poslovati. Vemo pa tudi, da zapadejo

pridobljeno delovno usposobljenost. To bi morali začeti pri mladih. Dobro vem, da tisti, ki mu ni do dela, tudi s primerno šolsko izobrazbo ne bo dobro opravil svojega dela.

Cveta Žerjal, blagajna II:

»Dela pomočnika likvidatorja sploh še ne opravljam, razen nekaterih poslov.

Pri mojem delu moram predvsem paziti na rok dolžniško upniškega razmerja (DUR), sicer lahko pride to tožb, pa še višjih obresti. To se mi zaenkrat še ni zgodilo. Pride pa do raznih opominov, ki so ponavadi splet raznih okoliščin in napak.«

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vilka Poljanšek in Majda Pivk

Kako ustvarjamo

NI DOVOLJ ČEVLJE
IZDELATI...

(Nadaljevanje s 5. strani)

Cveta Žerjal

Stazi Filipič, finančna referentka:

»Ukvarjam se s posli v zvezi s krediti za pripravo blaga za izvoz, izvoznimi krediti in drugimi opravili. Pripravljam tudi vso potrebno dokumentacijo.

Stazi Filipič

Največ težav imam z izpiski LB za dvig deviz za službena potovanja.

Kar zadeva vrednotenje tega dela, se mi zdi, da je v primerjavi z drugimi, premalo upoštevanje.

Marija Jereb, blagajna:

»Kot je to razumljivo, preko blagajne gredo vsa plačila in izplačila, potem tu obravnavamo potne naloge, izkupiček od bifeja in avtomatov, bone, in še mnogo drugih denarnih opravil. Razumljivo je, da vodim tudi blagajniške knjige. Tu delam 12 let, z delom sem zadovoljna, z osebnimi dohodki pa manj, saj se dela kopiči vedno več, delo pa ni kaj dosti upoštevanje.

Marija Jereb

Vlogo finančne službe v tem trenutku je ocenil tudi vodja Finančno računovodskega sektorja Franci Mlinar:

Franci Mlinar, vodja finančno-računovodskega sektorja

Prav v tem času je vloga finančne službe najbolj zahtevna. Vemo, da smo prav v teh mesecih v finančno nepokritem obdobju in ni prilivov.

Zato je dela z najemanjem kreditov toliko več, da lahko nemoteno proizvajamo in prodajamo. Upam pa, da bo v naslednjih mesecih že bolj, saj bomo zelo odvisni od sezone.

Sicer pa nas še vedno pesti nedorečenost v zvezi z možnostjo koriščenja ustvarjenih deviz, ki bi jih za normalno poslovanje potrebovali 65 do 70 %.

Tudi problem likvidnosti bank je stalno prisoten.

Torej finančna služba vodi in spremlja vse najzahtevnejše posle. Morda bi kazalo, da bi o tem kdo kaj več razmišljal.

N. P.

kadrovske novice

Irma Dolenec — referentka za delovna razmerja

V mesecu aprilu je nastopilo delovno razmerje 15 novih delavcev, 8 delavcev pa je prenehalo z delom.

Delovno razmerje v TOZD Proizvodnja so v tem mesecu

nastopili Drago Bogataj, Metod Nediževac, Marija Albreht, Igor Šorli, Marija Stanonik in Bojan Poljanšek, ki se je vrnil iz JLA. Tudi v TOZD Prodaja so nastopili delo novi prodajalci in sicer Duška Deže v prodajalni Novi Sad, Ferid Odobašić v prodajalni Zenica, Stjepan Maras in Zoran Štrk v prodajalni Osijek, Borko Delić v prodajalni Sarajevo II in Ružica Moguš v novo odprti prodajalni Našice. V DSSS so nastopili delovno razmerje pripravnica Jana Oblak ter v skladišču Milan Novak in Mitja Peternel.

V TOZD Proizvodnja so prenehali z delom Jožefa Kunc, Mirko Vehar, Leopolda Gantar in Drago Krolnik; iz obrata Gorenja vas Alojzija Kosmač in iz obrata Col Irena Podgornik. V DSSS je z delovnim razmerjem prenehal Jakob Jurjevčič in v TOZD Prodaja Marija Boca iz prodajalne Zagreb II.

Ob odhodu v pokoj

dolgoletni sodelavki Leopoldi Gantar in Jožefi Kunc iz montaže lahke obutve ter Jakobu Jurjevčiču iz skladišča v delovni skupnosti skupnih služb, želimo še mnogo let trdnega zdravja, v domačem krogu pa čimveč zadovoljstva, sreče in dobrega počutja ter prijetne spomine na delovna leta v Alpini.

Upokojenci, na razgovoru pri direktorju — z leve proti desni: Antonija bogataj, Leopolda Šubic, Leopolda Gantar, Jakob Jurjevčič in Ivan Reven

Dopisujte

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

na temo KAKO BOMO UREDILI KRAJ.

Razgovora so se udeležili: Janez KOSMAČ — predsednik komisije za komunalno gospodarstvo, dr. Dušan SEDEJ — zdravnik, Slavko MOHORIČ — agronom, Vinko KOPAČ — tajnik KS Žiri in Esad BILJALI — predsednik turističnega društva Žiri.

Razgovor sta vodila: Rado KAVČIČ in Nejko PO DOBNIK, zapiske je uredila Anuška KAVČIČ.

1. Kot predstavnik komisije za komunalno gospodarstvo ste gotovo razmišljali, kaj je v Žireh na tem področju najslabše urejeno (kanalizacija, vodovod, smetišče, reke in potoki, itd.). Kako se bo komisija lotila te problematike, da bodo tudi rezultati?

Janez KOSMAČ:

Če govorimo o najbolj perečih problemih v zvezi s problematiko našega okolja, bi na prvem mestu omenil kanalizacijo, nato staro smetišče na Jezernih, problem zbiranja sekundarnih surovin in akcijo čiščenja okolja, ki je bila med tem časom tudi izvedena in odpadke, ki naj bi jih izkoriščali kot vir toplotne energije v načrtujoči toplotni v industrijski coni.

V zvezi s kanalizacijo bi lahko rekli, da so zadnja leta lela potekala normalno, predvsem na področju med Račevo

in Rakulkom pa je potrebno izvesti še nekaj priključkov, v glavnem pa je to (zaradi finančnih sredstev) nekako zastalo in glede na to ne smemo računati na kakšno večjo vlaganja, kot je bil primer pred leti.

Še vedno, oz. vedno bolj je pereče vprašanje starega smetišča in okolice. Smetišče je potrebno urediti, v zvezi s tem se pojavlja problem Jezernice. To predvidevamo v kratkem rešiti na ta način, da bi naredili drenažo okrog smetišča in s tem, ko bi zajeli te odpadne vode, bi rešili tudi Jezernico, da bi postala spet čista. Kot vemo, se na tem smetišču nabirajo, poleg drugih odpadkov, tudi razne uporabne surovine (pločevina, avtomobilske školjke, papir, steklo ipd.). Za rešitev tega problema je že dogovorjeno, da bi v starem kamnolomu v Osojnci, uredili prostor za odlaganje in sprejemanje sekundarnih surovin in dogovarjamo se z Dinom, da bi to sprotno tudi odvažali.

Vemo, da ta material leži po vseh grapah in v tej zvezi je že stekla čistilna akcija, pri kateri računamo na razumevanje krajanov in njihovo pomoč, da bi spravili odpadke k cestam, kjer bi to lahko odpeljali. V zvezi s surovinami oz. odpadki kot virom energije za novo toplotno, pa še nimamo zanesljivejših podatkov; načrtujemo pa, da bi te industrijsko gorljive odpadke uporabljali za gorivo v bodoči toplotni.

Akcijo za čistejšo okolje pa bi bilo potrebno organizirati preko vaških odborov.

Prepričani smo, da bo teh »divjih« odlaganj po grapah in potokih vedno manj, če bodo

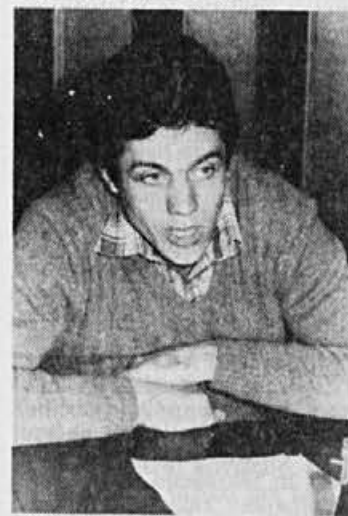
ljudje imeli kakšne druge, boljše možnosti.

Projekt za sanacijo starega smetišča, za planiranje tega terena in urejanje drenaže, je že izdelan. Narejena bo tudi ograja, da pristop na smetišče ne bo več možen.

2. Kako obravnavati naravo v Žireh, ne samo z vidika kmetijske proizvodnje, temveč tudi kot zdrav in lep bivalni prostor?

Slavko MOHORIČ:

Vprašanje je dokaj široko zastavljeno in vemo, da danes že obstajajo cele študije o urejanju kraja in področij mest in naselij. Vemo, da je žirovska dolina delno odprta, tako da je možna precejšnja pretočnost zraka in vetrov. Vemo, da to naselje ni strnjeno, razen v starih Žireh in novih naseljih, temveč je raztreseno ob glavni cesti. Prav gotovo je preteklost pogojevala takšen razvoj oz. pozidavo v Žireh in spontane posege v naravo. Novi del Žirov pa je že zgrajen v skladu z urbanističnim planom. Vendar moramo vedeti, da so bili ti plani takrat prilagojeni danim razmeram. Ti plani se danes že ne ujemajo več z današnjimi načeli, položajem, oz. zakoni, ki so v veljavi. Ob hitrem razvoju industrializacije so načrtovalci upoštevali tudi to plat razvoja, zato so rezervirali določen prostor za industrijsko cono. Celoten prostor v Žireh pa moramo opredeliti tako, da bo najsmotnejše izrabilen.

Vemo, da je v veljavi zakon o kmetijskih zemljiščih, ki bi moral biti sprejet veliko prej in moral bi biti mnogo bolj uporaben. Tako pa se dogaja, da danes v Žireh precej novograditeljev ne more graditi, oz. dobiti dovoljenja za novogradnjo, čeprav vemo, da moramo vzporedno razvijati tako zasebno gradnjo, kot industrijo, seveda pa tudi kmetijsko proizvodnjo.

Sicer pa vsi vemo, da je okolje odraz kulture nekega naroda oz. naselja in krajanov.

Če se v Žireh ozremo okrog sebe in kritično ocenimo to kulturo, potem vemo, da lahko na tem področju še veliko naredimo. Prvo kar je, bo potrebno urediti največje projekte, to je ureditev struge Sore, da ne bo prihajalo do tako pogostih poplav, saj to predstavlja tudi veliko nevarnost, npr. za bolezni in gmotno škodo. Nadaljevati je potrebno tudi s kanalizacijo, urediti je treba pločnike, torej vse tisto, kar je potrebno za varno in prijetno bivanje v kraju.

Kar zadeva urejenost ob stanovanjskih hišah, lahko rečemo, da je v Žireh to dokaj urejeno, saj so Žirovci delovni ljudje, ki si znajo lepo urediti svoj življenjski prostor. To pomeni urediti z veliko mero okusa in smislom za red na eni strani, kot tudi dobrim izkoriščanjem za pridobivanje povrtin, na drugi strani. Vse to se lepo vključuje v naselje; posebno je to značilno v novem delu Žirov, kjer je bilo to delano po obstoječih prostorskih načrtih. S takšno usmeritvijo urejanja prostora moramo tudi nadaljevati in pri tem upoštevati vzajemno odvisnost različnih vidikov dela in bivanja v kraju.

Večina krajanov v Žireh se preživlja z delom v tukajšnjih tovarnah in obratih. K sreči je industrija v Žireh take vrste (lahka industrija), da ob pravih rešitvah odpadkov, ki jih industrija ima, ne škoduje in ne vpliva toliko na okolje, kot je to v drugih krajih, kjer je težka industrija, na primer na Jesenicah in v mestih v Zasavju.

Le poredko se v žirovski kotlini zgodi, da zlasti tedaj, ko se vreme preobrača, zaradi kurjenja, ipd., začutimo tudi smog; zanesljivo pa to ni kritično.

Torej, mi moramo varovati okolje na vsakem koraku. Tako kot ga varujemo doma, ga moramo varovati na delovnem mestu in tudi zunaj, da ne odmetavamo odpadkov in drugih snovi, ki kvarijo ugled in zdravo okolje. Vsak krajan bi moral to tudi preprečevati in opozarjati druge na posledice takega ravnanja.

Vsi posegi, ki so v nasprotju z naravno in kulturno dediščino, so za naravo nesprejemljivi in jih je potrebno, kolikor je mogoče, omejevati.

Vinko KOPAČ:

Ko smo govorili o zavrti individualni gradnji, moram omeniti, da je vprašljiva tudi družbena gradnja, to je gradnja soseske S7, oz. industrijske cone v bližnji prihodnosti. Dokončno bomo o tem zvedeli šele jeseni, ko bo narejena melioracija teh zemljišč.

(Nadaljevanje na 8. strani)

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Rado KAVČIČ:

Mislim, da bi kot posege v prostor, ki so v nasprotju z naravno in kulturno dediščino, predvsem lahko omenili pozidavo kmetijskih površin in vemo, da takšno škodo delamo v celotnem slovenskem prostoru. Tudi gradnjo elektrotransformatorske postaje na izredno lepem kmetijskem prostoru, lahko štejemo za škodljiv poseg v prostor.

Seveda se tega problema vsi zavedamo, zato je bilo tudi dogovorjeno, da se bodo urbanisti pri načrtovanju dogovarjali tudi s predstavniki kmetijsko zemljiške skupnosti, predvsem kar zadeva gradnjo v industrijski coni, ki je prav gotovo edini življenjski prostor, ki po vseh kriterijih odgovarja za širjenje industrije in da drugje to tudi ne bo možno, zato bi morali gradnjo v tem prostoru nadaljevati in upamo, da nam bo to tudi uspelo.

Kar pa zadeva gradnjo skupne kotlovnice in problem onesnaževanja menim, da morajo projekti vsebovati tudi zaščito kraja pred onesnaževanjem, da to ne bo predstavljalo problemov oz. bojazni.

Kot na vir energije za toplarno pa je treba poudariti, da dolgoročno ne moremo računati na te odpadke temveč bo potrebno kotlovnico oskrbeti z drugimi viri energije (trdo gorivo).

Torej odpadki predstavljajo le kakšnih 10 % potrebnih virov za kurjavo. Skupna kotlarina pa je mišljena za ogrevanje objektov v industrijski coni, s kasnejšo priključitvijo še ostalih bližnjih objektov (osnovna šola, bloki, ipd.).

3. Kako bomo v Zireh vzdrževali komunalne objekte, kot so otroška igrišča, rekreacijske in druge površine, trim stezo in podobno?

Vinko KOPAČ:

Glede na predlog finančnega načrta za leto 1983, ki je trenutno v javni razpravi, moram povedati, da bom sila kratek,

ker so tudi sredstva za te namene dokaj skromno odmerjena.

V predlogu finančnega načrta je za te objekte namenjenih približno 662.000.— din. Za vzdrževanje igrišča Jezera je namenjenih 60.000.— din, za vzdrževanje smučarskih vlečnic 100.000.— din, za trim stezo borih 2.000.— din in za potrebe rekreacije in športa nasploh 500.000.— din. Ta znesek je predvsem namenjen za delovanje posameznih klubov in sekcij, vendar je v okviru teh sredstev tudi dana možnost posameznim klubom, da ta sredstva lahko namenijo tudi za vzdrževanje obstoječih objektov ali nakupe, če bi le-ta zadostovala, in ne le za redno dejavnost.

Glede na to, da je porast cen uslužnostnih storitev in drugih del v stalnem porastu, je prav gotovo, da so ta sredstva za normalno delovanje prenizka. Edino rešitev vidim v tem, da bo sleherni član posameznega kluba, oz. krajan, s pametnim obnašanjem pripomogel, da bodo sredstva za vzdrževanje potrebna v čim manjši meri. Lepo pa bi bilo, da bi kakšno delo opravili tudi s prostovoljnimi delovnimi akcijami.

O vzdrževanju cest pa naslednje:

Vemo, da imamo v našem območju za približno 37 kilometrov kategoriziranih in nekaj več kot 40 km nekategoriziranih cest, za katere vzdrževanje tudi odvajamo znatna sredstva in v letošnjem letu gre tu za približno 20 % povečanje.

Gre za skoraj sto starih milijonov. Tudi pri tem vzdrževanju je stanje predvsem odvisno od volje in dela krajanov samih, tako v strnjem delu, še bolj občutno pa na periferiji.

Nejko Podobnik:

Ali so kakšne možnosti, da bi rekreacijske površine lahko pridobili tudi z udarniškim delom krajanov?

Vinko KOPAČ:

Ze drugi so omenili, da imamo v družbenem planu občine, kakor v urbanističnem načrtu Žirov opredeljene površine za šport in rekreacijo, toda glede na omejitve zidave in finančna sredstva do realizacije še ne bo prišlo kmalu.

Za zimskie športe je predvidena lokacija od Bartela in predela Račeve navzgor in Goropeke, za ostale dejavnosti pa ni predvidene lokacije.

4. Kako kot zdravnik razmišljate o okolju v Zireh?

Dr. Dušan SEDEJ:

Vpliv na zdravje je dostikrat odvisen prav od ekonomskih in političnih dejavnikov o katerih smo že govorili. Vprašanje človekovega okolja je dostikrat ena sama bitka med var-

Upamo, da bo do 26. junija smetišče izgledalo čisto drugače

stveniki narave, urbanisti, arhitekti in strokovnjaki raznih ved. O odnosih človek-okolje, se ukvarja tudi posebna znanost to je humana ekologija. Mi smo tudi ena prvih držav, ki celo v ustavi opredeljuje varstvo narave.

Lahko rečem, da imamo Žirovci še veliko srečo in je naš kraj še vedno nekakšen »rezervat« in da vse številke o raznih obolenjih in vplivih okolja na človeka, pri nas še ne držijo v tolikšni meri.

Za primerjavo lahko navedem, da so delali študijo za področje Ljubljane, kjer so se v zadnjih 10 letih za 50 % povečale bolezni duševnega sistema, srčne bolezni, bolezni ožilja, bolezni dihalnega sistema in novotvorbe. Vprašljivo je seveda tudi to, če ni večja številka rezultat večjega spremljanja in bolj poglobljenih raziskav, ali je to res tudi rezultat spremembe okolja.

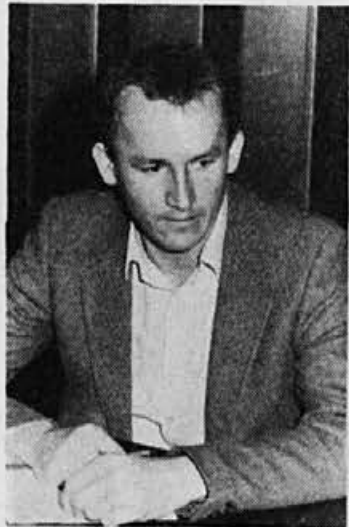
V Zireh torej nimamo neke industrije, ki bi še posebno vplivala na ozračje in čistost zraka. Vendar pa lahko trdim, da obstoječa industrija tudi že prinaša določeno škodo in posledice na ljudi in delavce. Tu so na prvem mestu bolezni lokomotorne sistema — sklepov, hrbtenice. V vedno večjem porastu so tudi razni psihični stresi, nerazumevanje in alkoholizem.

Na te bolezni ne vpliva toliko okolje samo, ampak je to predvsem način dela, sprostitve in samih odnosov med ljudmi. Seveda pa so odnosi med ljudmi in počutje, veliko odvisni od načina dela, odnosov in od izkoristka prostega časa. Velik vpliv ima tudi arhitektonska zasnova in kulturna dediščina v Zireh. Na primer, v Zireh me moti »transformatorski« sistem gradenj hiš. Obstajajo le redke izjeme, kjer lahko opazimo tudi nekaj estetične v sami izgradnji hiše. Vse je preveč grajeno po enem in istem kopitu in na enak način. Ohranjati pa je treba tudi tisto, kar je še ostalo; tu mislim predvsem na

stari del Žirov in ohranjanje stare obrti (čipkarstvo in čevljarstvo v klasičnem smislu).

Govorili smo že o problemu voda; vemo, da smo v Zireh že imeli pojave epidemij zaradi onesnažene vode in to bomo preprečevali s tem, da uredimo Soro in pritoke, in seveda vodovod, s tem pa je povezano tudi smetišče, talne vode in podobno.

O vlivu ionosfere na človeka so delali velike raziskave; predvsem Američani so se ukvarjali s tem, in so ugotovili, da ima sama atmosfera velik vpliv na človeka. Kadar je preveč pozitivnih ionov v zraku (ob približevanju front), ko se npr. v Zireh dela meglica, takrat je nasplošno počutje ljudi precej slabše. To opazimo tudi v ambulantni, kadar pa je vreme lepo, sončno, imamo tudi v ambulantni manj dela.

Rado KAVČIČ:

Kakšen vpliv bo imel rudnik urana na bližnjo okolico?

Dušan SEDEJ:

Kakšne natančne študije o tem ne obstajajo, čeprav pa so opravljali tudi v Zireh razne meritve (npr. kakšno je sevanje, vodni viri ipd.).

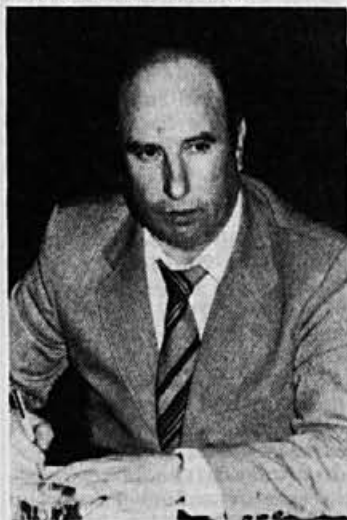
razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Odkar sem v Zireh, sem pričel tudi nekoliko spremljati obolenost in umrljivost za obolenji, katerim bi lahko bil vzrok sevanje. Zaenkrat pa o tem nimam še nobenih rezultatov. Pokazalo pa se bo kasneje, ko bo zdravstveni dom iz Škofje Loke — oddelek za medicino dela, spremljal in zdravil delavce, ki neposredno delajo na teh delih, hkrati pa spremljal tudi vplive na širše okolje.

Zaenkrat pa lahko še vedno ugotavljamo, da je odpornost ljudi, ki živijo in delajo »na deželi«, veliko večja, kot v mestih, kjer le-ta še naprej pada.

S tem v zvezi bi omenil še to, da je bolniški stalež na Žirovskem, v primerjavi z drugimi sorodnimi kraji ali mesti, dokaj nizek in je kar v okviru normale.

5. Letos praznujemo v Zireh 40-letnico osvoboditve Žirov in imeli bomo veliko gostov. Kaj bi se dalo napraviti, da bi bil kraj lepo urejen, čist in varen?

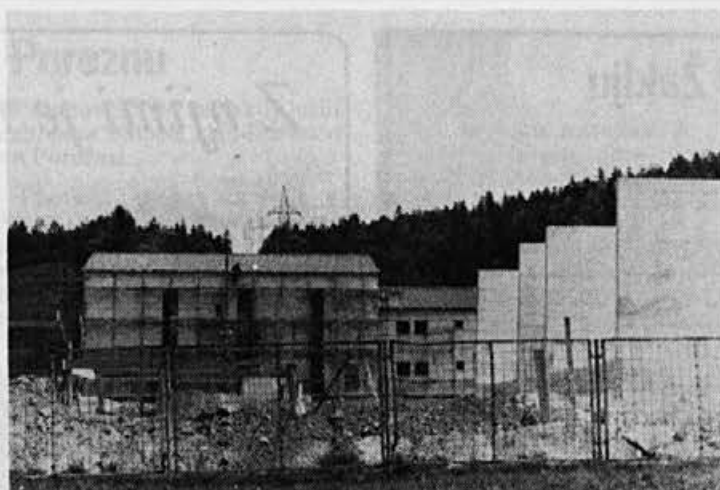

Esad BILJALI:

V letošnjem letu, ko praznujemo 40-letnico osvoboditve Žirov in bomo imeli na raznih prireditvah, ki bodo organizirane ob tej priliki, v Zireh veliko gostov, bi res kazalo, da bi kraj lepo uredili.

Najprej bi opozoril na občestne in vrtno ograje, ki še marsikje niso ustrezne; ali so polomljene, ali neustrezno postavljene, zastarele, ipd. Vendar Turistično društvo nima nekih pravic, da bi zahtevali od lastnikov, da te ograje uredijo, popravijo, ali napravijo nove. Zato bi ob tej priliki, v imenu društva, pozval vse krajanke, ki tega še niso uredili, da to store čimprej, saj lahko veliko pripomorejo k izgledu kraja, vsaj na najbolj izpostavljenih področjih, pri cestah, ipd.

Drug problem je tudi, ko lastniki novih hiš, ki so dobili dovoljenje za nadomestno gradnjo, ne porušijo starih objektov, ki so zapušeni in že napol porušeni in stojijo tik ob

Tele stavbe v tako lepem okolju seveda nismo nič kaj veseli. Obljubljajo, da vsaj elektrike ne bo manjkalo

glavni cesti. Tudi to bi morali urediti letos, da v naselju ne bi bilo ruševin. Prav tako bi morali urediti ograje na družbenih objektih in mostovih, ki so jih poškodovale poplave.

Tudi turistično tablo pred združnim domom bomo letos prenovili s skupnimi močmi.

Moti me tudi vhod v Zadržni dom; še domačini se velikokrat zmotijo in vstopajo na napačna vrata; mislim, da bi to morale urediti predvsem delovne organizacije, ki imajo tu svoje prostore.

Ustrezno bo potrebno urediti in postaviti tudi ostale signalne table, na primer za trim stezo, saj bo glavna proslava prav v bližini.

Govorili smo že o odlagališču odpadkov, oz. večjih predmetov pri kamnolomu v Osojnici. Res je, da ljudje niso imeli možnosti, da bi takšne stvari odlagali na organizirana odlagališča, zato je že skrajni čas, da to končno uredimo; tu bo tudi sodelovalo turistično društvo.

V sklopu Turističnega društva Žiri deluje tudi posebna komisija, ki se posebej trudi in daje pobude za lepši izgled kraja, obvešča o pomanjkljivostih in prireja tekmovanje o najlepše urejeni soseski oz. ulici in hiši. Poskrbeli bomo za strokovno vodstvo pri urejevanju vrtov, rož v vrtovih, na oknih in podobno. Tudi pred šolo oz. telovadnico bi lahko malo lepše uredili, zasadili rože ali drevje, da bi bili betonski zidovi čimmanj vidni. Pred združnim domom bi morali poskrbeti za zelenje in preprečiti parkiranje raznih strojev v samem centru Žirov. Kupili smo tudi že koše za odpadke, ki jih nameščamo na ustreznih mestih.

Ob tej priliki bi pozval vse prebivalce Žirov, da si preskrbijo zastave, če jih še nimajo in jih ob praznovanju tudi izobesijo.

6. Kako se v Zireh organizirati, da bomo do skrajnosti izkoristili naše narav-

ne gospodarske, kadrovske in druge možnosti? Kdo bi se v to moral vključevati?

Kako dosledneje zbirati odpadne surovine, ki, kot vemo, lahko pomenijo močan vir za ponovno predelavo, oz. zaslužek za tiste, ki bi to delo opravljali? Na kaj bo v Zireh še treba pomisliti?

Janez KOSMAČ:

Zelet bi, da bi ta razgovor vplival na krajanke v tem smislu, da bi res z vso resnostjo pristopili k akciji čiščenja kraja in kasneje redno odlašali odpadke na dogovorjeno mesto.

Vinko KOPAC:

Treba bo začeti čistiti vodotoke, kjer to še ni bilo opravljeno in vse ostale stvari, ki so bile nakazane v tem razgovoru. Glede zastarele gradnje, najsi bo individualne ali blokovne pa menim, da smo v Zireh veliko krivi krajanke sami. Izvajalci so nam ponudili projekte, odločili pa smo se za najstarejše tipe in izvedbe (brez centralne kurjave, otroških igrišč, zelenic ipd.), samo da bi bilo vse skupaj kar se da najceneje, za ljudi,

to pa je brez ostale infrastrukture, kar pa se je sedaj izkazalo, da ni bilo pravilno in da prav to ustvarja človekov osnovni življenjski prostor in okolje. Prav sedaj pa je Projektivni atelje Idrija izdelal maketo, ki si jo bodo krajanke lahko ogledali v Zadržnem domu; le-ta predstavlja dokaj sodoben način gradnje, s kompletno ureditvijo okolja in prav gotovo bo tudi na takšno izvedbo precej pripomb, treba pa bo poiskati neko srednjo, najsprejemljivejšo varianto.

Slavko MOHORIČ:

V Zireh je danes industrija že močno razvita in ima še možnosti za razvoj. Tu pa je potrebno večje povezovanje delovnih organizacij v kraju. Še vse preveč razne skupne probleme načrtujemo vsak zase (npr. razvojni programi, kadrovske problemi), nimamo pa nekega koordinacijskega organa, ki bi vse to povezoval in bi vse razvojne cilje, ki so skupnega pomena, tudi skupaj razvijali.

Drugo poglavje predstavlja kmečki turizem, o katerem v zadnjem času veliko govorimo, vendar na drugi strani ni tolikšnih rezultatov. Na našem koncu sta dve kmetiji, ki se ukvarjata s kmečkim turizmom. Če bi sešteli vse te stroške in napore, ki so bili v to vloženi, se to ni splačalo. Nevarnost kmečkega turizma je tudi v tem, da preraste v navadno »črno gostilno«. Vemo tudi, da se samo s kmečkim turizmom kmetija ne more preživljati, pa še gostje so le takrat, ko je na kmetiji največ dela. Pozimi in v slabem vremenu pa ljudi ni.

Če bomo hoteli tu napredovati, bo potrebna večja podpora družbe in boljši odnos agencij.

Regulacija Sore in pritokov bo imela vsekakor veliko gospodarsko korist za Žiri. To pomeni tudi zmanjšano zamorjenost travnikov in izboljšanje funkcionalnosti tega zemljišča.

Zaključek:

Delo na področju varovanja in bogatenja naše zdrave okolice je torej že zastavljeno. Prav gotovo bo za naš kraj koristno, da bolj sodelujejo vsi dejavniki v kraju, ki lahko pri tem vsak po svojih močeh pomagajo. Tu ne gre le za krajevne organe ali le delovne organizacije, temveč tudi ostale, kot so šolstvo, zdravstvo, kulturna in druga društva, ki lahko vsako po svoje, pripomorejo k našemu cilju.

Na vsak način pa opozarjamo na skladnost delovanja.

Določimo osnovna načela, znotraj teh skušajmo dostojno odigrati vsak svojo vlogo.

Zato predlagamo, da na prihodnjih razpravah o našem razvoju vedno sodelujejo kot soavtorji razpravljalci, tudi strokovnjaki z različnih področij, da bodo zaključki smotnejši.

Kazalo bi izkoristiti tudi naša sredstva obveščanja, da bi ljudem pomagali urejati okolje tako, kot smo se danes vprašali.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

V slovo Viktorju Žaklju

V začetku meseca aprila smo se za vedno poslovili od našega upokojenca Viktorja Žaklja.

Svojo delovno pot v Alpini je pričel leta 1945 kot kvalificiran čevljar in je največ delal v finišu na različnih delovnih mestih.

Zaradi zdravstvenih razlogov je bil v drugi polovici leta 1967 invalidsko upokojen.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu kot dobrega delavca.

Nejcu Zaplotniku v slovo

V nedeljo, 24. aprila 1983. je trojico jugoslovanskih alpinistov, članov odprave na Manaslu, zasul plaz ledu in kamenja. Nesreča se je zgodila v daljnem Nepal, na pobočjih 8156 m visoke gore Manaslu. Plaz je zasul trojico alpinistov: Anteja Bučana, Nejca Zaplotnika in Srečka Gregova na poti iz prvega tabora na višini 4400 m proti drugemu taboru, ki je bil na višini 5300 m., Anteja Bučana še niso našli, Srečko Gregov pa je lažje poškodovan.

Ko takole prebiraš in poslušas krute novice, kar ne moreš verjeti, da se je to lahko zgodilo tako izkušenemu planincu, gorniku, človeku, ki je v teh gorah bil že tolikokrat.

31-letni Nejc je bil eden redkih ljudi, ki so se povzpeli na tri osematisočake. Na svetu je takšnih komaj 16, v Jugoslaviji pa je bil Nejc edini. Leta 1975 se je povzpел na Makalu, 1977 na Hidden Peak, leta 1979 pa na najvišjo goro – Mount Everest. Vsakokrat po novi, še nepreplezani smeri. Med več kot 400 vzponi, ki jih je opravil, so bili številni prvenstveni. Bil je tudi inštruktor gorskih vodnikov v Nepal in odličan, ekstremni smučar. Svoja doživetja je opisal v avtobiografski knjigi »POT«.

Z željo, da bi osvojil svoj četrti osematisočak in tako jugoslovanskemu alpinizmu priboril še eno zmago več, je 8. marca odšel na svojo zadnjo pot s hrvaško odpravo, ki se je nameravala povzpeti po novi smeri prek južne stene 8156 metrov visokega Manasluja, sedmega vrha po velikosti na svetu. V reviji »Teleks« prav te dni prebiramo njegov potopis. V njem opisuje pot od doma do baznega tabora v Himalaji. Med drugim piše, kako mu je žena pred odhodom, na majhne žepne orglice nalepila slike njegovih treh sinov. Ko mu je bilo dolgčas po domačih, si je zaigral na orglice in ob pogledu na slike svojih treh fantov je zopet našel svoj mir. Orglice so utihnile tam nekje v daljnji Himalaji ... Ostali bodo samo spomini na tihega, skromnega človeka, ki so mu gore pomenile več kot življenje. Ohranili bomo spomin na njegovo pot ...

Marija KOŠIR

Z njimi je rasla Alpina

Pepa je bila znana kot zelo natančna »šteparica«, ki ji je mnogo več pomenila dobro izdelana obutev, kot pa norma. Zato so prav njej predpostavljali odrejali najbolj zahtevno delo.

»Res je bilo tako,« zatr-di Pepa, »dobro sem si zapomnila trenutke, ko mi je Franc Leskošek-Luka izročil priznanje za najboljšo kvaliteto.

Toda leta so hitro stekla in že leta 1954 sem odšla v pokoj. Kasneje me je Miloš Mlinar še prosil, da sem bila nekaj časa instruktorka za bodoče prešivalke; sedaj pa sem v pokoju že skoraj trideset let. Živim tukaj pri Lipetu, kjer sem si kupila stanovanje, toda nisem posebno zadovoljna, starejši ljudje imamo radi mir; tu pa nekateri stanovalci na to nič ne pomišljajo ...

Z Alpino me sedaj veže še edino branje vašega časopisa, iz katerega zvem res veliko. Tudi na novoletna srečanja zadnja leta ne morem več.

Še dobro, da mi kaj pomaga nečakinja, pa tudi hišni gospodar mi prinese drva ali kaj podobnega, se zamisli naša nekdanja sodelavka, ki se je iz tovarne spominjajo le še najstarejši.

Ob njeni pravkar izpolnjeni osemdesetletnici ji želimo veliko zdravja – in miru ...

N. P.

V slovo Marijani Kolenc

Na zadnjo pot smo koncem aprila pospremili našo upokojenko Marijano Kolenc.

V delovni organizaciji Alpina je pričela delati leta 1960, večinoma je opravljala dela v šivalnici, dokler ni bila po ocenitvi invalidske komisije, v letu 1975 upokojena.

Nekdanji delavci jo bodo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Osmič na Poreznu

Zopet je leto naokoli in tudi letos smo se žirovski planinci udeležili tradicionalnega pohoda na Porezen.

V pustem, meglenem jutru nas je odpeljal avtobus iz Žirov v Cerkno, oziroma v Poče. Ko se pripeljemo na Kladje, je naenkrat zmanjkalo megle in pred nami se je odprl lep pogled na Julijce, posebno pa na Porezen, kamor smo tudi namenjeni. S Kladja se zopet spustimo v dolino v meglo, kjer je že kazalo, da se bo zdaj zdaj ulil dež.

Ker smo imeli dobrega vodnika, nam je prikrajšal dobro uro pešačenja, zato smo se zapeljali naprej v vas Poče, kjer so se tudi že zbirali pohodniki z vseh vetrov. Naglo jo mahnemo v hrib in se po dobri uri hoje prebijemo skozi meglo, kjer nas dočaka prelepo jutranje sonce.

Tu ob vznožju Porezna se malo odpočijemo in okrepčamo, nato pa z dobro voljo naprej v hrib. Po lepo kopni ter suhi poti se počasi približujemo 1632 m visokemu Poreznu. Tu se od štirih, petih strani trumoma zbirajo pohodniki.

Iz Cerkna, oziroma Poč, kjer smo šli mi, to je pot Kosovelove brigade. Vzpon prek Davče, po poti enote gorenjskega vojnega področja, iz Podbrda prek vasi Porezen, to je po poti inženirskega bataljona XXXI. divizije, ter iz vasi Jesenica. Ker skoraj ni bilo snega, je bil vzpon tudi iz Petrovega brda.

Tu, na Poreznu, se je ta dan zbralo preko štiri tisoč pohodnikov, ki smo se poklonili spominu na žrtve tragedije 24. marca 1945, v kateri je dalo svoja življenja 145 partizanov in to na Poreznu in drugih okoliških vaseh.

V vasi Jesenica je padlo ali so jih postrelili kot talce 92 partizanov. Tu so bili pripravljani, da jih ustrelijo tudi trije Žirovci, ki so potem po srečnem naključju pobegnili, in so danes še vsi živi, upokojeni žirovski čevljarji.

Na vrhu, pri spomeniku padlih borcev so nas pozdravile vihrajoče zastave in veselo vzdušje.

Ob dvanajstih je bila kratka slovesnost, posvečena dogodkom pred 38 leti.

Delegacije Kosovelove brigade, gorenjskega vojnega področja in mladinci so k spomeniku položile vence in cvetje, vod miličnikov kadetov iz Tacna pri Ljubljani pa je izstrelil častno salvo.

Porezen ima že lepo zgodovino, saj je bila prva kočna odprta že 11. avgusta 1907. SPD Cerkno je bilo ustanovljeno že tri leta prej in je štel

57 članov. Ti so se takoj lotili zahtevne naloge, zgraditi kočno na Poreznu.

Planinsko pašna zadruga v Sorici je takoj prepustila brezplačno 120 kv. m zemljišča na vrhu Porezna, Trgovska zbornica v Gorici pa je dala v ta namen 100 kron.

Ko so leta 1907 odprli novo kočno, je bil na Poreznu velik praznik in seveda tudi v Cerknem. Zbralo se je nad 100 navdušenih planincev, med njimi tudi številna delegacija Akademskega planinskega društva iz Prage.

Med svetovnima vojnama so italijanske obmejne enote planinsko kočno uporabljale in jo slednjič tudi uničile. Tu je nastala vrsta zidanih in beton-skih objektov.

14. avgusta 1949 je PD Cerkno na severni strani Porezna opuščeno vojašnico preuredilo v planinsko kočno.

Delavci vzdrževalne službe so prejšnji mesec lepo uredili dvorišče

Leta 1981 so na Porezen s helikopterjem prinesli obdelan les, s katerim sedaj dograjujejo nov planinski dom...

Se malo polenarimo na toplem soncu, nato se počasi odpravimo v dolino. Dobri in prijazni domačini v Počeh so

nas pričakali z dobro voljo in nam postregli s pijačo, ki se nam je prav prilegla.

Med potjo smo se ustavili še na Trebiji in udarili še zadnji žig, tokrat na dušo, seveda.

Silvo Dolinar

Novo vodstvo planinskega društva

V nedeljo, 27. marca 1983 so se zbrali planinci v Družbenem domu Partizan, kjer so pregledali rezultate svojega delovanja. 33 let od obstoja društva je že preteklo in to je že lepa doba. Čeprav Žiri ne leže v območju visokih gor in planin je njih ljubiteljev kar veliko. Lahko rečemo, da je žirovsko planinsko društvo po številu članov najštevilnejše v škofjeloški občini. Od skupnega števila 1105 je 370 pionirjev, 106 mladincev in 674 odraslih članov, kar pomeni, da je vsak četrti krajan Žirov planinec. Če upoštevamo, da je v 174 planinskih društvih Slovenije včlanjenih preko 100.000 planincev, je to kar lepa številka.

Ob tej priliki so društveno priznanje dobili za uspešno delo v društvu Štefka Oblak, Franc Oblak in Stazi Filipič. Priznanje in bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije za dolgoletno požrtvovalno delo sta prejela Vinko Podobnik in Marjan Oblak.

Član društva Stane Tavčar pa je dobil značko in priznanje za prehojeno slovensko planinsko pot.

Letos je napravilo enoletni pripravniški staž 9 novih planinskih vodnikov in sicer: Marjan Praprotnik ml., Jože Fakin, Andro Kolenc, Franci Temelj, Silvo Dolinar, Marjan Dolenc, Marjan Poljanšek, Pavel Žakelj in Tone Kokelj.

Ker so ti vodniki pripravniki morali v preteklem letu voditi predvideno število izletov za njihovo usposobitev, je bilo

tudi število planinskih izletov rekordno, čeprav po številu udeležencev niso bili rekordni.

33 izletov v visokogorje se je udeležilo 632 planincev, kar pa glede na število članov Planinskega društva Žiri ni preveč razveseljiva novica. Če odštejemo gorske vodnike je po statističnem povprečju šel vsak član komaj enkrat v gorski svet. Seveda pa pri tem ne štejemo planinskih izletnikov v bližnjo žirovsko okolico, kjer bi bila številka mnogo, mnogo večja. Med drugimi večjimi izleti so organizirali pohod na Porezen, Blegoš, v Lajše in v počastitev krajevnega praznika pohod okrog Žirov. Planinski veleslalom v marcu na Mrzlem vrhu je postal že tradicionalen. Za skupinske organizirane izlete prispeva društvo 60 % sredstev.

Izlete vodi 19 delovnih planinskih vodnikov. Članov varstva narave in gorske straže, ki so naredili ustrezen tečaj pa je 20. Tudi fotosekcija, ki združuje okrog 15 članov, je kar delovna in na svojih filmih ohranjajo spomine na lepote narave.

Letos proslavljamo 10. obletnico Loške planinske poti in odsek za pota in markacije bo moral obnoviti markacije.

V letošnjem letu so predvideni številni izleti, o katerih smo pisali že v prejšnji številki.

Planinski dom na Goropekah ni samo problem Planinskega društva, temveč širše družbene skupnosti. Že dolga

leta, odkar je v zakupu, zahteva več sredstev za vzdrževanje, kot pa znaša zakupnina. Sedanjemu zakupniku na Goropekah je podaljšana zakupnina do konca maja letošnjega leta. Po tem času bodo morali najti novega zakupnika ali oskrbnika, ali pa bodo morali člani društva sami dežurati ob sobotah in nedeljah. Pri tem pa nastaja vprašanje odplačila stroškov za novo opremo, ki jo je nabavil sedanji zakupnik in za katero jamči Planinsko društvo Žiri.

Novo predsedstvo z upravnim odborom in gospodarsko komisijo bodo pač morali razčistiti te stvari, ki ne bodo lahke.

Novemu upravnemu odboru, ki ga vodi Andrej Starman pa želimo za prihodnje obilo uspehov.

Ivan REVEN

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Prodajna galerija Žiri

Žiri slavijo v slovenskem kulturnem prostoru tudi po svoji bogati likovni dejavnosti, oziroma po relativno velikem številu likovnikov. Resnici na ljubo pa je treba zapisati, da so tu številni posamezni ustvarjalci med seboj slabo povezani, saj njihove skupne predstavitve doslej pravzaprav sploh še ni bilo.

16. aprila letos smo v sejni sobi Druženega doma Partizan odprli prodajno galerijo. Gre za stalno prodajno razstavo večine žirovskih likovnikov, ki se sicer združujejo v likovni sekciji DPD Svoboda Žiri in predvsem za prvi poskus njihovega združenega nastopa pred širšo javnostjo. Gre za staro idejo, ki jo je zdaj – po nekaj letih dvomov – podprla tudi komisija za kulturo pri svetu naše krajevene skupnosti in je bila nato uresničena v sodelovanju že omenjene likovne sekcije in kulturnega animatorja.

Govoriti bi seveda morali o prvem koraku na skupni poti ali o poskusu uresničitve zamisli, ki še ni prestala vseh preizkušenj. Vendar kaže, da jih bo!

K temu združenemu »podjetju« so pristopili: Ivan Gluhododov, Jože Peternej in Konrad Peternej od »stare garde«, najštevilnejša pa so imena, ki so se pojavila na naši likovni sceni v zadnjih letih: Milan Dolenc, Janez Jan, Ernest Kavčič, Miran Mazzini, Tanja Mlinar, Vanjo Mole, Vinko Podobnik, Pavle Sedej in Helena Zorjan. Prvič se predstavlja Ingrid Kavčič – in upati je, da bo ta galerija, ki je odprta za vsako boljše likovno stvaritev, postala stalno prizorišče za prvo predstavitev novih, mladih imen. Široko zastavljeni program galerije se izpričuje tudi v skupnem nastopu izšolanih in samoraslih slikarjev. Tu sta namreč še akademski slikarja domačina Tomaž Kržišnik in Stane Kosmač, rojak Dušan Premrl iz Bistrice pri Trzinu in v kratkem pristopi še slikar Maksim Sedej – mlajši, sin našega slavnega rojaka. In upamo celo, da bo na stene galerije zašlo celo kakšno delo Franja Kopača in Maksima Sedeja samega.

Odpira se še možnost, da bodo v galeriji kdaj napredaj boljši izdelki umetne obrti.

Kolikšna bo komercialna uspešnost nove galerije? To je zaenkrat še težko oceniti. Stalna razstava ima svojo vrednost že sama zase in če drugega ne, pomeni obogatitev in kulturno izpolnitve številnih dejavnosti, ki se dogajajo v našem družbenem domu.

Kako priti v galerijo? Stalno je odprta ob nedeljah dopoldne od 10. do 12. ure. Druge dni si jo lahko ogledate v spremstvu enega od tistih, ki imajo pravico do stalnega vstopa. Ti so: vsi razstavljalci, Neško Podobnik in Miha Naglič. Ključ dobite pri hišniku in pri Milanu Dolencu, blagajniku galerije. Slednja dva hranita tudi cenik, iz katerega so razvidne cene razstavljenih del.

Prodajna galerija naj bi torej omogočila širšo popularizacijo in lažji dostop do likovnih del, namenjenih domačinom in njihovim gostom, ki prihajajo v Žiri na zasebne in poslovne obiske. Upamo, da boste seznanili svoje goste z možnostjo nakupa likovnih del. Tako boste prispevali k uveljavitvi žirovske ustvarjalnosti v širšem kulturnem prostoru, kar je še posebej potrebno, kar je še posebej po-

Z otvoritve prodajne galerije v družbenem domu Partizan v Žireh

membno v letu, ko praznujemo 40-letnico osvoboditve Žirov in ustanovitve prvega NOO na Gorenjskem. V znamenju tega imenitnega jubileja je bila galerija tudi odprta.

Se enkrat vas torej vabimo k prvemu ogledu, h kasnejšim ogledom – v galeriji bo vedno kaj novega – in seveda k nakupu.

Miha NAGLIČ

Na Istrski planinski poti

Bližal se je 1. maj. Vsak je že imel v načrtu, kaj bo počel med temi dolgimi prazničnimi dnevi.

Tudi midva s kolegom sva si omislila svojevrsten praznik. Odločila sva se, da prehodiva Istrsko planinsko pot.

Od doma sva krenila 29. aprila zjutraj z avtobusom iz Žirov do Kozine. Tam se zapodiva še vsa spočita in dobre volje v hrib proti 1028 m visokemu Slavniku, kjer dobiva prvi žig in tudi razgled na nadaljnjo pot. Po kratkem počitku se spustiva v dolino proti vasi, če temu lahko rečem vas. Tu sva tudi prenočila, toda na hlevu, saj naprej nisva mogla, ker je bila že trda tema. Tu sva prespala prvo noč še kar dobro, čeprav so imeli spodaj v pritličju štirinožni gostitelji precej hrupno noč. Vendar se še kar dobro naspiva, zgodaj vstaneva in si voščiva vesele praznike, čeprav se nama danes, na 1. maj, obeta še dolga, dolga pot.

Malo napolniva želodec, potem pa urno naprej proti tretjemu žigu, oziroma vasi Dane. Tu sva po enodnevnih hoji spet videla vođa in si jo tudi pošteno privoščila, samo za želodec, saj jo je za čutaro zmanjkalo. Žeja je potešena, zato pohitiva proti četrtemu, žigu vasi Trstenik. Tu je polno spomenikov, ki pričajo, kako velik krvni davek so dali Istrjani.

Še pred Avstroogrsko je bila tu Labinska republika, kateri je še danes posvečena ta pot.

Trstenik je na pogled precej velika vas, saj je videti približno 25 do 30 hiš. Toda ko prideva v vas, vidiva, da je več kot polovica hiš podrlih in zapuščenih. Mladi gredo v mesto za boljšim kruhom, starejši ostanejo doma ter bijejo boj za obstanek.

Po krajšem počitku kreneva naprej proti petemu žigu v Račji vasi. Pričakovala sva seveda vse polno rac, a nisva videla drugega kot majhno mlako, še ta je bila v teh krajih pravo čudo. Tu, v gostilni dobiva peti žig. Znebiva se nahrbtnikov in jo mahneva na preko tisoč metrov visoki Orljak. Divjih prašičev tu ne manjka, celo medveda lahko srečaš, gada pa na vsakem koraku.

Ker sva Gorenjca, se medvedov nisva bala, saj pravijo, da se medved Gorenjca rajši izogne, ker je tako skopušen, pa ne medved, ampak Gorenjec.

Po treh urah hoje sva spet pri svojih nahrbtnikih. Ker sva porabila že skoraj polovico dneva, sva poprosila gospodarja, da naju je zapeljal z avtom do naslednje vasi Lanišče, kjer dobiva sedmi žig. Kljub pustemu kraju in zapuščenim vasem, so tukaj povsod ceste lepo vzdrževane in asfaltirane.

Iz vasi Lanišče kreneva po cesti, nato pa zavijeva v gozd po bližnji poti proti vasi Brgradac, kjer dobiva tudi osmi žig. Civilizacija je tu že bolj prodrla. Hiše so bolj urejene in tudi nekaj novih je vmes. Pa tudi voda se že dobi. Midva sva dobila čisto svežo od zgoraj po celem telesu, samo za v grlo je ni bilo. A vendar sva imela srečo, čeprav ni bilo v tej vasi nobene okrepčevalnice, je dobra žena prodajala pivo. To je bilo boljše kot deževnica. Malo pred to vasjo stoji stari pomnik, na katerem piše, da so se na tem mestu včasih zbirala dekleta in fantje, ki so odhajali k vojakom ali pa so šli po svetu za delom.

Tu se mnogo suza prolilo i mnogo vina popilo.

Od tu se zopet vzpenja v hrib 1002 m visoki Planik, kjer dobiva deveti žig. Zajela naju je megla, zato sva tudi zgrešila pot in se spustila navzdol skoraj do Opatije. Seveda je bilo treba nazaj v hrib po asfaltu proti Učki, oziroma Poklonu, kjer je tudi koča in predzadnji žig.

Zadnji žig pa dobiva na vrhu Učke, visoke 1396 m.

Tu na Poklonu tudi pre-spiva. Zjutraj, ko vstaneva, je bil lep pogled na Reko in morje. Počasi se spustiva proti Opatiji in ujameva vlak do Ljubljane... Še za tiste, ki bi naju posnemali:

Pot je precej dolga in napor-na, toda nova doživetja so tu.

Silvo DOLINAR

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Proslavljali smo obletnico osvobodilne fronte in praznik dela

27. aprila je bila v veliki dvorani DPD Svoboda Žiri proslava v počastitev 42-letnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda in mednarodnega praznika dela.

Spregovoril je član predsedstva krajevnih konferenc SZDL Peter Naglič, ki je orisal boj slovenskega delavskega razreda, da smo dosegli to, kar sedaj imamo.

Pri tem je še posebej poudaril, naj nam bodo bridke zgodovinske izkušnje vodilo, da ne bomo nikdar več nasledili sovražnikom delavskega razreda, kar je bilo v veliki meri vzrok za trpljenje, ki ga je doživel naš narod.

Prav tako se moramo sedaj zavedati, da je izhod iz težav le v zavestnem in visoko strokovnem delu v združitvi vseh pozitivnih ustvarjalnih sil, za dosego skupnih ciljev.

Sledila je podelitev letošnjih krajevnih priznanj OF, ki so jih prejeli:

Ribiška družina Žiri ob svoji 30-letnici in za pomembno družbeno delovanje, saj so ribiči v zadnjih letih v svoji ribogojnici vse leto gojili ribji zarod, zgradili so bazene za gojenje ribjega zaroda in za prodajo rib, kar je popestrilo prehrano Žirovcem. Ribiči so že tradicionalni skrbniki naših voda, strug in okolice in s tem skrbijo za lepo in zdravo okolje.

Olga Gantar je prejela priznanje OF za dolgoletno prizadevno delo v organizaciji Rdečega križa.

Janez Ravnikar za dolgoletno delo v Rdečem križu, vaškem odboru SZDL Selo, v balinarskem društvu in Gasilskem društvu.

Franč Krvina za prizadevno delo v krajevni organizaciji ZVB NOB in delovnih akcijah.

Leopold Filipič za uspešno organizacijsko delo v Združenju šoferjev in avtomekanikov.

Priznanja je v imenu Krajevnih konferenc SZDL Žiri podelil član predsedstva Slobodan Poljanšek.

V kulturnem delu so se s tremi solidno naštudiranimi pesmimi predstavili pevci Moškega zbora podjetij, izkazali so se tudi recitatorji iz osnovne šole, ki so ob dobri glasbeni spremljavi opisali našo revolucionarno preteklost, sedanost in vizijo prihodnosti, navdušila pa so tudi dekleta novega deceta iz osnovne šole.

Seveda ne gre pozabiti Pihalnega orkestra Alpina, ki so že s skoraj bravurozno izvedenimi skladbami ustvarili praznično razpoloženje, ki bi bilo lahko lep uvod v predpraznično zabavo, če bi bila proslava pred prostim dnem, saj je prostor pred združenim domom kar vabil k proslavljanju. Toda čakal nas je delovni dan...

To torej lahko ocenimo kot majhno pomanjkljivost.

Če ob tem zanemarimo, da je tu in tam prihajalo res do nepotrebnih tehničnih težav, kar lahko samo obžalujemo, je bila proslava prijetno doživetje, čeprav v celoti gledano, ni bila najsodobnejša.

In še eno pomanjkljivost ne smemo pozabiti: prejšnja desetletja so se delavci pod pretnjo žandarskih bajonetov v množicah zbirali z nageljni v gumbnicah, ta večer pa je bila tu komaj stotina udeležencev, saj je bilo treba »prav ta dan do večera še toliko narediti doma!«

N. P.

Praznovanje 40-letnice je že blizu

Odbor za pripravo praznovanja 40-letnice izvolitve 1. narodnoosvobodilnega odbora na Gorenjskem, 40-letnice osvoboditve Žirov in 40-letnice ustanovitve Prešernove brigade se je v aprilu dvakrat sestal, prav tako pa je bil tudi organiziran sestanek z direktorji žirovskih delovnih organizacij o sodelovanju delovnih organizacij v pripravah na prireditve.

Dokončno je odločeno, da bo osrednja prireditev v okviru praznovanja, to je 15. zbor aktivistov in borcev NOB Gorenjske, združen s praznovanjem 40-letnice izvolitve 1. NOO na Gorenjskem in 40-letnice Prešernove brigade na prostoru med »Umagom« in Bedrihom. Pripravili so načrt ureditve prireditvenega prostora, pri čemer bodo glavno vlogo odigrale vzdrževalne službe žirovskih delovnih organizacij. Prireditveni prostor je dovolj velik, da bo lahko sprejel veliko število udeležencev.

Tudi program prireditve pospešeno pripravljajo. Slavnostni govornik bo član predsedstva Slovenije France Popit. Po kulturnem programu bo seveda tudi tovariško srečanje nekdanjih borcev in aktivistov z vsemi mlajšimi generacijami. Igral bo priznani ansambel Lojzeta Slaka.

Za takšno prireditev je izredno pomembno tudi, kakšne bodo gostinske usluge. Odbor za ureditev kraja in prireditvenega prostora bo v okviru svojega dela navezal stike z žirovskimi delovnimi organizacijami in gostinci, ki skrbijo za preskrbo kraja, kot tudi z delovnimi organizacijami, ki običajno skrbijo za goste na škofjeloškem izseljeniškem pikniku. Za uspešen tok prometa ob prireditvi pa bo poskrbela posebna komisija za promet.

Pripravili so tudi načrte za obnovo ceste Jurišnega bataljona (na relaciji od mostu pri Binetu do Karlina in cesto na

(Nadaljevanje na 14. strani)

Pomnik prvoborcem — vendarle

Konec marca so se na skupnem sestanku srečali gradbeni odbor za gradnjo prizidka pri osnovni šoli, predstavniki investitorja, predstavniki izvajalca del, nadzornega organa in krajevnih skupnosti.

Dogovorjeno je bilo, da izvajalec del SGP Tehnik preide na celodnevno delo, kajti dokončno je bil postavljen rok za dograditev; to je 1. oktober 1983.

Izdelan je bil nov terminski (časovni) plan,

ki ga sedaj izvajajo točno po dogovoru.

Drugi težavi v zvezi z gradnjo sedaj ni več. Projektna dokumentacija je sedaj v celoti v redu, tako da ni nobenih ovir za gradnjo.

Se morda informacija o postavitvi pomnika padlim prvoborcem, po katerih se ta šola imenuje. Dogovorili so se, da bodo obrazi prvoborcev upodobljeni plastično v belem kamnu, kar naj bi predvidoma izdelal akademski kipar Janez Pirnat.

Idejni osnutek bo seveda obravnaval širši gradbeni odbor.

Upamo, da bo občinski odbor za spremljanje izvajanja referendumskega programa razumel pomembnost tega dejanja, kajti predlagano je, da bi sredstva za to prav tako namenili iz sredstev za izgradnjo šole. To še posebej zato, ker nam je znano izredno uspešno prizadevanje gradbenega odbora v Žireh, da bi pri vseh fazah gradnje prahrani čimveč. Pri tem pa vemo, da se lahko privarčuje na desetine milijonov.

N. P.

Kot vidite, osnovna šola kar hitro »raste«. Upamo, da bo tudi »zacvetela« do dogovorjenega roka

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

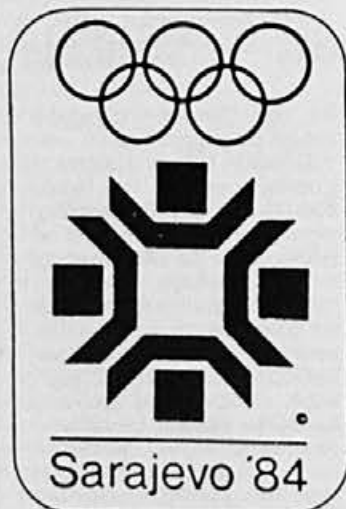

Prodaja dobro kaže

Splošna ocena prodaje na konvertibilno tržišče je dokaj ugodna, tako kaže tudi napoved in računamo, da bomo prodali blizu 160.000 parov smučarskih čevljev, na vzhod pa okrog 25.000 parov, doma pa naj bi jih prodali okoli 80.000 parov, kar pomeni, da bomo blizu planirane količine 270.000 parov. Tako uspešna prodaja na zahodu je že vzbudila pozornost naše konkurence, posebej Italijanov, saj gredo pridobljene količine pretežno na njihov račun. Zato bo potrebno v bodoče budno paziti na različne rešitve pri posameznih modelih, glede zaščite modelov in patentov, da nas ne zaustavijo na trgu. Tudi njihova prodajna politika se je menjala, dajejo ugodnejše pogoje in kar je najbolj pomembno, s cenami so nam postali bolj konkurenčni, ne samo manjši, manj znani proizvajalci, ampak tudi drugi (Nordica, Caber).

To pomeni, da so naši čevlji zanimivi ne samo po ceni, ampak tudi po izgledu in funkcionalnosti, kar je rezultat dolgotrajnih prizadevanj vseh, ki delajo v marketingu, razvoju in pripravi proizvodnje ter sami proizvodnji, zasluga pa gre tudi našim razpečevalcem širom sveta.

Tone KAVČIČ

PRAZANOVANJE 40-LETNICE JE ŽE BLIZU (Nadaljevanje s 13. strani)

Ledinico (medtem smo izvedeli, da pride v poštev le cesta Jurišnega bataljona). V zvezi z deli na ureditvi obeh cest potekajo razgovori z vojašnico iz Kranja, ki naj bi prevzela nekaj teh del. Akcija zbiranja finančnih sredstev za praznovanje teče naprej in pričakujemo, da bo uspešna.

Borce in aktiviste NOB Gorenjske bomo v Žiri povabili že 25. junija dopoldne, ko si bodo ogledali naše delovne organizacije, osnovno šolo in muzej NOB, pripravili pa jim bomo tudi kratek kulturni program.

V zvezi s prireditvijo je Etiketka že začela s tiskanjem posebnih kuvert, s čimer naj bi o

prireditvi še bolj seznanili slovensko javnost. Prav tako se bodo izdelale posebne značke, kot tudi skledice in žlice z napisom prireditve, ki jih bo možno kupiti 26. junija na prireditvenem prostoru, skupaj z vojaškim pasuljem, za katerega bodo poskrbeli vojaki kranjske garnizije.

Omenim naj še, da bo ob prireditvi izdana tudi posebna brošura, v kateri bodo prispevki o 1. narodnoosvobodilnem odboru na Gorenjskem, o Prešernovi brigadi, kot tudi o našem kraju.

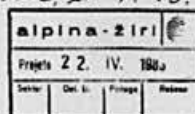
S podrobnejšim potekom prireditve vas bomo seznanili v junjski številki Dela-življenje, saj bo takrat praktično že vse pripravljeno za ta veliki dogodek.

N. Č.

NE POZABIMO

Zaltec, 21. 4. 83.

Tovarna obutve
, Alpina'
Žiri.

Ne bodite razočarani, da ne vam oglašam, za to sem se odločil iz razloga:

Terjamo ali ne, poskušam, če je gojzari baterije bile izdelane v Žiri leta 1981. in katere sem kupil v gostilni 'Kavčič' iz misli in smoti. Vam je bil sem rečnat v Žiri v hotelu; beru sem pogledal v žepnike. V razgovoru s gostilničarjem mi je iz lastnega črničarskega razmišljanja preskubel to čerke za ceno 201 din. te čerke nisem nosil samo 6 zim, ker sem bil v vojski. Učega je bila z mostjo, radni čas s obim 1170. in so se domne uporabni.

Uporabljajam, je to zanimivo, lahko jih dobite na ogled, odzovno kod, reklame in trojke dosti proti razmišljanju.

Trudim se, da se odločim.
Lep pozdrav

Josi Podobnik
upokojenec
Ljubica 6
6330 Zaltec

Igralska skupina iz Alpine je z nastopom na srečanju dramskih skupin Gorenjske kronala svoje zimsko prizadevanje

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Stara vas 23, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi: TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. - Ureja ga uredni-

ški odbor: Anica Govekar, Rado Kavčič, Anton Eniko, Helena Kavčič, Marjan Pišljak, Silva Klemenčič, Anuška Kavčič - tehnični urednik, Neško Podobnik glavni in odgovorni urednik. - Izhaja mesečno, naklada 2100 izvodov. Fotografije: Brigita Grošelj. Tisk TK Gorenjski tisk, Kranj